

Ornitologické soustředění bylo plné ptačího zpěvu a dětského smíchu

Ornitologické soustředění, které se uskutečnilo ve dnech 15. - 22. 5. 2004 v Louňovicích pod Bláníkem, bylo odměnou pro vítěze soutěže Naše sovy. Zúčastnilo se ho 40 dětí ve věku 10 až 16 let z deseti pražských škol. Děti byly rozděleny do 4 družin (podle barev na žlutou, červenou, modrou a zelenou družinu) a v nich plnily jednotlivé úkoly, hrály hry s ptačí tematikou, kreslily mapu okolí a připravovaly výstavu Naše ptactvo. V následující reportáži se Vám pokusíme alespoň trochu přiblížit, co se na soustředění všechno dělo...

Na odchyt a kroužkování vzácného chřástala polního se přijel podívat i ministr životního prostředí Libor Ambrozek. „Vždyť je to člověk jako každý jiný. Mnohem zajímavější je chřástal. Toho jsem zblízka ještě neviděla,“ reagovala jedna z účastnic soustředění na ohlášený příjezd ministra. Foto Arnika: Václav Tutr

Ornitologický týden začal jednoho zataženého sobotního dopoledne. Všude postávající rodiče loučící se se svými ratolestmi, které pomaloučku nastupovaly do autobusu, vůně dobrodružství a tajemno nových poznatků a kamarádů. To bylo možné vidět a cítit ve vzduchu na autobusové zastávce Praha - Roztyly těsně před odjezdem. Halasné dětské švitoření bylo znenadání přerušeno výkřikem Lenky Maškové: „Poslední zamávání rodičům a vyjíždíme!“ Děti poslušně zvedly ručky a zamávaly. Cesta utekla rychle. Za necelé dvě hodinky děti vystupovaly v Louňovicích pod Bláníkem (Smršřov), které se staly na týden jejich dočasným domovem.

„Musíme být spolu ve družině,“ to byla nejčastější věta, která zněla jídelnou, když byly děti rozdělovány do čtyř barevně odlišených družin (modrá, zelená, červená a žlutá). První chvíle zklamání z toho, že Tereza nebude v oddíle s Věrkou, či že Jirka nebude s Filipem a Honzou, vystřídala během dvou dnů nová přátelství.

Nabitý program týdenního soustředění byl naplněný přednáškami, výlety a zábavnými hrami. Dětem se moc líbilo například pozorování ptačích per pod mikroskopem, které jim předvedl Mgr. Jiří Řehounek. Velmi zajímavé povídání měl také RNDr. Lubomír Peške. Ten vyprávěl o čápech černých a jejich dlouhé cestě z Evropy do

Afriky a zpět. Děti přitom stály na jedné noze, protože hrály hru, a se zájmem poslouchaly neuvěřitelné příběhy o dobrodružstvích a strastech okřídlených černých krasavic a krasavic. „Tak co? Cítíte se na to postavit čapí hnízdo?“, zazněla odpověď otázky Věry Malátkové, hlavní vedoucí týdenního soustředění a vynálezce všech her. Děti na ni nevěřičně otáčily hlavy a někdo pronesl: „Copak jsem čáp?“ Počáteční ostych vystřídala neuvěřitelná dětská fantazie a bojovnost. Před večerí se na louce objevila čtyři čapí hnízda. Jedno připomínalo vánoční věnec, jiné věnec z uschlé trávy, další sklad dříví, ale jedno měla společně. Unesla malého dětského čápa.

(pokračování na str. 3)

Uvnitř listu:

4
MINISTERSTVO
POMÁHÁ
ZACHRÁNIT
NOVÉ HEŘMINOVY

5
ARNIKA VYZVALA
CHEMIČKY, ABY PŘESTALY
POUŽÍVAT RTUŤ

6
JAK ZABRÁNIT
ZBYTEČNÉMU
KÁCENÍ STROMŮ

FTALÁTY OVLIVŇUJÍ KAŽDOU BUŇKU V LIDSKÉM TĚLE

MUDr. Kamil Ševela, CSc.: „Kontakt s Arnikou mě, i v mém věku, přiměl k tomu, abych se k některým věcem ohledně ftalátů ještě vrátil.“

Přinášíme rozhovor s doc. MUDr. Kamilem Ševelou, CSc., který pracuje v Nemocnici u sv. Anny a věnuje se vědecké práci. Docent Ševela ukončil v roce 1997 habilitační práci pětiletý výzkum o ftalátech v nefrologii - oboru, kde léčí nemocné s nevratným selháním ledvin. Výsledků jeho výzkumu Arnika využívá ve své kampani „Zdravotnictví bez PVC“, jejímž cílem je úplná náhrada tohoto plastu za bezpečné materiály. První vlaštvou našeho snažení je pražská nemocnice Na Homolce. Ta jako první nemocnice v České republice nahradila infuzní vaky vyráběné z PVC jiným, bezpečným materiálem, aby tak uchránila své pacienty před rizikem působení toxických ftalátů.

O čem byl váš výzkum a jaké přinesl výsledky?

Náš výzkum byl zaměřen na zjištění největších zátěží ftalátů pro určité skupiny nemocných. Ftaláty se používají jako změkčovadla a pro dostatečnou plstičnost PVC jsou zastoupeny zhruba z třetiny jeho hmotnosti. Ftaláty nejsou v PVC vázány pevnou chemickou vazbou, takže když se dostanou do kontaktu s tekutinou, která obsahuje tuky, tak masivně přecházejí do roztoku. V našem výzkumu jsme se nezaměřovali na hledání a ověřování toxických efektů ftalátů, protože jsou už dostatečně známy. Toxicitě ftalátů se věnuje taková spousta prací, že se mi zdálo zbytečné, abychom v tomto směru pokračovali.

Jak byste popsal toxické vlastnosti ftalátů? Čím jsou pro lidský organismus škodlivé?

Jsou to typicky látky, které jsou nebezpečné hlavně pro své dlouhodobé účinky. Chronická zátěž ftaláty zvyšuje počet volných kyslíkových radikálů, což s sebou nese ve svém důsledku zrychlení kardiovaskulárních onemocnění a urychlení rozvoje

aterosklerózy. Znamenají také riziko pro cévy zásobující životně důležité orgány, jako jsou srdce a mozek. Ftaláty přispívají k vyššímu výskytu infarktů, srdečních a mozkových mrtvic. Další velkou oblastí škodlivých účinků ftalátů je možnost poškození genového materiálu, což se týká každé buňky v lidském organismu. Poškozená buňka má tendenci snáze podlehout nádorovému onemocnění.

Na Vašem oddělení léčíte nemocné pro nevratné selhání ledvin. Jak taková procedura probíhá?

Tito pacienti se u nás léčí na tzv. umělé ledvině, kdy pravidelně docházejí do nemocnice a v průměru 12 hodin týdně se jejich krev „čistí“ přes hadicový systém. Bohužel je zatím tento rozsáhlý mimotělní oběh vyráběn z PVC, což vede k velké zátěži ftaláty během tohoto procesu. Jde o jeden z faktorů, který se podílí na tom, že u těchto nemocných je více jak dvacetkrát častější výskyt komplikací, jako jsou srdeční infarkty a mozkové mrtvice. Také za dobu zhruba 30 let, kdy v České republice pečujeme o nemocné s nezvratným selháním ledvin, jsme zaznamenali vyšší výskyt nádorových onemocnění než v ostatní populaci.

Co Vy vidíte jako řešení, aby tyto pacienti nebyli vystavováni ftalátům a rizikům, které jsou s nimi spojeny?

Závěrem výzkumu z roku 1997 jsme navrhli jako definitivní řešení náhradu těchto PVC materiálů pro umělou ledvinu za materiály jiné, které nebudou z PVC obsahujícího ftaláty. Protože se zatím náhrada přímo pro umělou ledvinu nevyrábí, tak jsme hledali i jiné možnosti, jak pacientům pomoci už nyní. Uplatňujeme dietní opatření, která sníží hladinu krevních tuků, čímž dochází pak až o 60 procent menší zátěži ftaláty během léčení.

O jaká dietní opatření jde? Máme si představit pacienta o vodě a chlebu?

Ne, to rozhodně ne. Dietní opatření nemohou jít proti zdraví, jsou taková, aby byla obecně prospěšná. Pacient, který se zdravě stravuje, omezí tím tuky na takovou hladinu, že při léčbě nedochází k tak masivnímu přechodu ftalátů do krve.

MUDr. Kamil Ševela, CSc. Foto: archiv Arniky

Jak reagovali výrobci zdravotnických materiálů na závěry habilitační práce?

Výrobci se chovali až doposud poměrně neutrálně. U působení ftalátů se nejedná o akutní poškození organismu, ale o poškození dlouhodobé. Prokazovat tu bezprostřední závislost je obtížné a to je skutečnost, které oni asi využívají. Takže zatím se uspokojujeme tím, že můžeme uskutečnit dílčí opatření - dietní změny, jak jsem zmiňoval - ale vzdalujeme se od řešení definitivního nebo se k němu neblížíme. Další otázkou je samozřejmě cena alternativních výrobků, které budou zřejmě na začátku vždycky dražší. Ale odhady některých techniků jsou takové, že pokud by byl pro ně zajištěn takový odbytko jako je tomu nyní u PVC, cena by neměla být výrazně odlišná od PVC.

Arnika věnovala nemocnici u sv. Anny dar v hodnotě deset tisíc korun na nákup bez-PVC infuzních vaků. Jak jej využijete?

Za tento dar chci velmi poděkovat a každý takový počínám vítám. My váš dar použijeme právě u nemocných léčených na umělé ledvině tak, abychom u nich nezvyšovali další možnou zátěž ftaláty. PVC se v nemoc-

nicích používá i v řadě dalších oblastí a např. taková jednoduchá procedura, jako je infúze, je plošnou zátěží, i když jednotlivě jde o výrazně menší množství než u hemodialýzy. Pokud s infúzí ale pacient přijímá např. výživu, která obsahuje tuky, i zde dochází k určitým přechodům ftalátů do roztoku.

Co si myslíte o kampani Zdravotnictví bez PVC? Mají podobné aktivity smysl?

Já si myslím, že z toho, co zde bylo doposud řečeno, je nepochybné, že to má velký smysl. Měli bychom udělat všechno pro to, aby látky, o kterých víme, že jsou škodlivé, byly odstraněny. Měly by být odstraněny asi nejdříve v těch oblastech, kde je ta zátěž největší - a zde musím opět připomenout nemocné na umělé ledvině. Zvláště pak ty, kteří mají další choroby, které mohou ovlivnit nežádoucím způsobem cévní systém, jako je např. cukrovka. Již nyní zátěž u těchto nemocných snižujeme dietními opatřeními, správným stravováním, ale bylo by potřeba, abychom se současně nevzdalovali od definitivního řešení, a to náhrady PVC za jiné materiály.

Arnika na podzim bude slavit tři roky své existence. Popřál byste jí něco do dalších let, měl byste pro ni nějaký vzkaz?

Já bych Arnice především rád poděkoval za to, co dělá, a popřál bych jí, aby se jí dařilo i nadále. Nejsem oprávněn k tomu, abych hodnotil Arniku celkově, já mohu mluvit pouze o svém vztahu a dosavadní spolupráci s Arnikou. A v tuto chvíli mohu říct, že v mém věku mě kontakt s Arnikou přiměl k tomu, abych se k některým věcem ohledně ftalátů ještě vrátil. To je snad nejlepší vizitka pro Arniku, když mě přiměla vrátit se k tomuto tématu a některé věci se pokusit zpracovat do nových vědeckých úkolů. Zkusíme dát znovu dohromady tým lidí, kteří na tématu dříve pracovali a dotáhnou některé úkoly se znalostí nejnovějších literárních zdrojů.

Lenka Mašková

(pokračování ze str. 1)

Kdo kde bydlí? Tak znělo téma povídání nejenom o stavbě ptačích příbytků, ale i o jejich umístování do volné přírody. Když se děti později dozvěděly, že budou stavět ptačí budky, nebylo s nimi k vydržení. Ze všech stran se začaly na Pepu, Vaška, Hanku a Ivanu (oddíloví vedoucí) valit nápady: „My postavíme budku pro sovu pálenou, my pro sýčka, my pro sýrkorku...“ Z dětí se staly architekti budující dřevěné domy pro opeřené zákazníky. Každý chtěl vybudovat budku. Nakonec děti vytvořily neuvěřitelné ptačí příbytky pro konipasy, sovy, sýrkorky či kachny. Našla se mezi nimi i budka pro netopýra.

Večer byl pak prosycen napětím. Děti šly společně s ornitologem Pavlem Kolmanem vyhoukávat puštíka a nemohly se dočkat, zda se sova skutečně objeví. Z kazeťáku se linulo soví houkání, děti netrpělivě potichu brebentily, ale puštík se tentokrát nalákat nenechal. „Nevadí, však ho uvidíme někdy jindy,“ povídaly si děti mezi sebou při návratu do tábora.

Další den znělo od rána táborem: „Večer jedem lovit chřástala.“ To, že uvidí minis- tra, je vůbec nezajímalo. „Vždyť je to člověk jako každý jiný,“ poznamenala Terouk, „mnohem zajímavější je chřástal. Toho jsem zblízka ještě neviděla.“ Po dni naplněném přednáškou o anatomii ptáků a bojovkou, která je pobavila, protože některé družiny zakufrovaly, tu byl konečně večer. Cesta do Votic, ještě jednou rychlá procházka po stanici a hurá na louku, kde žije chřástal.

Děti, novináři i ministr čekali společně na malého opeřence. Z louky se sice ozývalo jeho volání, ale lapit se nenechal. Ministr na něj musel čekat ještě hodně dlouho, zatímco děti už spokojeně spaly.

Konečně tu byl celodenní výlet. Děti během jednoho dne navštívily Stanici pro handicapované živočichy ve Vlašimi, kde největší zájem

sklidil rys ostrovid a štěkající krkavec, a Záchranou stanici ve Voticích. „Hele, hele podívej ten čáp!“ zaznělo několik výkřiků najednou, když na starý tovární komín nacházející se v prostorách Záchrané stanice ve Voticích přilétal čáp. Vzhůru hledící dětské oči pátrající po zvířeti, někdy s pomocí dalekohledu, či nastražené uši připravené zachytit každé slovo ornitologa Pavla Křížka z Ochrany fauny ČR, byly neopakovatelné.

Týna, malý jezevčík, posloužil dětem jako ohrožovatel výra velkého. Kuba, jak se výr jmenuje, pokaždé, když Týnu uviděl, se neuvěřitelně načepýřil, a tak se z okolí Kubovy klece ozývaly hlasy: „Pojď se taky podívat, co ten výr dokáže.“

Děti musely postavit čapí hnízdo tak, aby se pod nimi nebořilo.

Foto Arnika: Václav Tutr

Na této záchrané stanici rovněž děti shlédly dokument o tom, jaké nebezpečí hrozí velkým ptákům od sloupů vysokého napětí. V dětských očích jste poté mohli vidět smutek a zlobu na člověka, jehož aktivity jsou příčinou strastiplného umírání opeřených krasavců.

Výlet skončil, ale ornitologická dobrodružství ještě nikoliv. Čeho všeho je člověk schopen jenom proto, že mu káně občas uloví bažanta, či že chce dravce do svého chovu, se děti dozvěděli od Mgr. Zdeňka Vermouzka. Fotografie dravců s broky v těle, bez nohou či bezmocně se plácající v tzv. jestřábích koších rozpoutaly hrobové ticho a pocit nechuti k lidem, kteří jsou toho schopni.

Naštěstí dětskou náladu vylepšily přípravy na večerní táborák, který vzplanul za velkého očekávání. Vatra se rozhořela neočekávanou silou, takže opékání buřtů muselo počkat na později. Chvilky čekání vyplnily družinové písně, protože každá družina musela vymyslet text o ptáčích na melodii známé písničky. Přední čeští skladatelé by pukli závidí, kdyby měli možnost si jejich písně poslechnout. Večerem zněly písně (musel v nich být nějaký ten ptáček), buřty se jedly a noc plynula. „Tak spát,“ zněly hlasy dospěláků, ale děti smlouvaly o další příjemné chvilky u ohně. Marně. Nezbývalo jim nic jiného, než popřát dobrou noc a hurá do pelíšků. Vždyt druhý den je čekala ornitologická vycházka s RNDr. Jaroslavem Škopkem a RNDr. Jiřím Formánkem, CSc.

Poslední celý den byl tady. Místo přednášky hajdy do přírody chytit ptáčky zpěvačky za pomoci ornitologických sítí a pastí. Čekání se vyplatilo. Pan Škopek přinesl krásného zpěvačka - cvrčilku říční. Děti už z dřívějších povídání věděly jak zpívá, ale teď měly možnost si ji prohlédnout zblízka a někteří malí nebojsové si ji i pohladili. Ptáčka pak okroužkovali a pustili ho zpět na svobodu.

A co večer? Velká sláva a paráda. Uskutečnila se velkolepá vernisáž výstavy „Naše ptactvo“. Mladí výtvarníci, vždy zástupce družinky, pohovořili, jaké strasti a slasti provázely vznik jejich uměleckého díla. Musím říci, že komentáře to byly jedinečné. Za zvonivého smíchu, bouchání šampaňského a cinkání skleniček se vzdával hold všem přítomným umělcům a jejich překrásným výtvarům. Vlastně se vzdával hold celému ornitologickému týdně.

Poslední den. Cesta domů. Nikomu se nechtělo. Poslední pozdravy, rodiče a cesta do pražských domovů. Tak na viděnou, mladí ornitologové, a hodně zdaru.

Hanka Kuncová

Po více než rok trvajících peripetiích schválila nakonec Poslanecká sněmovna, Senát a prezident novou zákon o ochraně přírody a krajiny. Tato novela umožňuje České republice v oblasti ochrany přírody naplnit požadavky evropských směrnic. Především pak vytvořit soustavu chráněných území evropského významu zvanou Natura 2000.

Jak už jsme si v poslední době zvykli, projednávání zákona bylo příležitostí pro řadu poslaneckých návrhů, které měly za cíl omezit platnost zákona, učinit ochranu přírody méně efektivní a omezit účast veřejnosti na rozhodování. V několika případech tyto snahy uspěly a nový zákon tak obsahuje několik ustanovení, která dělají ochráncům přírody starosti.

Poslanci například schválili, že o udělování výjimek ze zákona

NATURA 2000 SCHVÁLENA, ZÁKON VŠAK TRPÍ NEDOSTATKY

má v případech převažujícího veřejného zájmu rozhodovat vláda. Toto ustanovení má tři základní nedostatky. Za prvé, vláda není správním orgánem a nemůže rozhodovat ve správním řízení. Novela neřeší procesní souvislosti, a tak si lze stěžet představit, jak takové udělování může probíhat, ke komu se lze odvolat apod. Za druhé, ustanovení je krajně nelogické. Vláda má rozhodovat v případech, že jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody. Kdo však rozhodne o této skutečnosti, která je pro udělení výjimky rozhodující? Ministerstvo životního prostředí jako doposud? Pak je ustanovení naprosto zbytečné. Samotná vláda? Pak už jen to, že se nějakým případem zabývá, předurčuje její výsledné rozhodnutí a rozhodovací proces by byl fraškou s předem jasným výsledkem. Za třetí, z praktického hlediska si lze stěžet představit, jak to vláda

zvládne. Žádostí o výjimku ze zákona je ročně více než tisíc. Bude si vláda vybírat z nejdůležitějších kauz? Novela zákona však říká, že vláda má rozhodovat v každém jednotlivém případě.

Natura 2000 chrání domov řady živočichů. Foto: Archiv Arniky

Další změna není tak dramatická, může však mít v praxi velmi

nepříjemné důsledky. Pro účast veřejnosti nyní nově platí, že žádost o informace o zahajovaných řízeních musí být místně a věcně specifikována. Bude nyní záležet na úřadech, jak budou toto ustanovení vykládat. Praxe ukáže, zda toto ustanovení nebude používáno úřady obstrukčním způsobem a zda se nestane nástrojem, jak občanská sdružení ze správních řízení vyloučit.

Další nedostatky novely se týkají ustanovení o chovu živočichů v zajetí a výslovné stanovení sokolnictví jako důvodu pro udělení výjimky ze zákona.

Projednávání zákona ukázalo, že nechut politiků k ochraně přírody je silnější než kdykoli předtím. Pro uplatňování evropských směrnic a naplnění základního cíle evropské politiky v ochraně přírody, kterým je zastavení poklesu biodiverzity v Evropě do roku 2010, to není dobré znamení.

Ing. Vlastimil Karlík

Odpůrci výstavby přehrad, která by zatopila obec Nové Heřminovy na Bruntálsku, mají silného spojence. Úředníci ministerstva životního prostředí totiž nedávno vstoupili do řešení protipovodňové ochrany na řece Opavě a hodlají najít takovou formu ochrany proti povodním, která by umožnila lidem v Nových Heřminovech zůstat v jejich domovech, a přitom by vyřešila problémy s velkou vodou v nejhroženějších městech a obcích.

Na řešení protipovodňové ochrany v povodí řeky Opavy zatím existuje pouze studie, kterou si nechalo vypracovat ministerstvo zemědělství. V ní je jako nejvýhodnější varianta ochrany před povodněmi v Krnově doporučována výstavba přehrady v Nových Heřminovech.

„Návrhy ostatních opatření v povodí nebyly prozkoumány dostatečně důkladně a studie nepokryté preferuje tvrdá tech-

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ CHCE POMOCI ZACHRÁNIT NOVÉ HEŘMINOVY

nická opatření. Přestože jsme žádali vypracování alternativy, která by hledala šetrnější způsoby protipovodňové ochrany, nikdo na naše požadavky nereagoval,“ vysvětluje vedoucí kampaně „Za záchranu řeky Opavy“ Lenka Daňhelová. Neexistence alternativního řešení bez přehrady podle ní přispěla k tomu, že zastupitelé Moravskoslezského kraje bez velkého váhání výstavbu přehrady podpořili. Rozhodování o přehradě leží nyní na vládě. Ta se však tímto problémem v dohledné době nebudou zabývat.

„Ministerstvo životního prostředí nyní usiluje o to, aby do rozhodování vlády ležela na stole alternativní studie, která navrhne jinou možnost ochrany před povodněmi, než je přehrada v Nových Heřminovech. Úředníci ministerstva jednají s odborníky i zástupci neziskových organizací a snaží se vypracovat zadání, z něhož se bude při vypracovávání studie vycházet,“ uvádí Daňhelová.

„Povodí je velké a problémů velmi mnoho. Důležité je proto určit si priority, které budou ve studii postupně řešeny. Odhaduji,

že jako jednu z prvních budeme řešit protipovodňovou ochranu přímo ve městě Krnov,“ konstatuje Daňhelová. Jak doplňuje, právě situaci v Krnově nebude zřejmě možné vyřešit jinak, než technicky - zkapacitněním koryt obou řek protékajících městem.

„V nezastavěných územích se naopak budou hledat možnosti, jak zvýšit retenční schopnost krajiny. Je potřeba vytipovat území, v nichž se bude moci voda neškodně rozlévat, zjistit, jaký efekt budou mít změny druhové skladby porostů v pramenných oblastech i nivách, přechod k extenzivnímu způsobu hospodaření na zemědělské půdě i v lesích, či návrat především horních částí toků do přírodního stavu,“ jmenuje Daňhelová. „Opatření je mnoho a jsem přesvědčena, že budou-li posouzena v kombinaci, dojdeme k tomu, že výstavba přehrady je zbytečná,“ dodává.

Osud Nových Heřminov netíží pouze úředníky ministerstva životního prostředí. O 260 lidí, kteří by v případě stavby přišli o své domovy, se začali zajímat také politici. Naposledy navštívil

Nové Heřminovy počátkem dubna předseda Senátu ČR Petr Pithart. „Místní občané mají po desetiletích nejistoty právo, aby se rychle rozhodlo, mají právo na budoucnost. Pokud se v dohledné době nebudeme schopni rozhodnout, pak je celá věc natolik sporná, že by se nemělo stavět nic,“ konstatoval Pithart.

Zachování Nových Heřminov požaduje více než 4 100 lidí, kteří podepsali stejnojmennou petici. Do boje za zachování Nových Heřminov vytáhli nejenom znepokojení občané, ale také zastupitelé místních samospráv. Zastupitelé města Hranice a obcí Supíkovic, Bernartice, Bohuslavice, Nové Sedlice a Chuchelná zaslali vládě výzvu, v níž vyzývají k zachování Nových Heřminov a hledání takové alternativy protipovodňových opatření, která by vzala v úvahu potřeby obyvatel v celém území. Na novoheřminovskou radnici navíc zaslali zastupitelé několika desítek obcí dopis, v němž vyjadřují podporu místním občanům v jejich úsilí a nabízejí jim pomoc.

Lenka Daňhelová

V obou chemičkách vznikly provozem amalgámové elektrolýzy staré ekologické zátěže. Důsledkem používání rtuti v minulosti je kontaminace staveb, zeminy a podzemních vod. Ve Spolchemii se musí odstranit cca 387 500 tun různých druhů zemin a stavební sutí, které jsou kontaminovány cca 350 tunami toxického kovu. Ve Spolaně jsou to prostory staré amalgámové elektrolýzy (SAE), které jsou kontaminovány více jak 260 tunami rtuti. V těchto

Na množství rtuti vypouštěné Spolanou Neratovice Arnika upozorňovala mimo jiné i v rámci tradičního happeningu „Vynášení Sporany“.

Foto Arnika: RNDr. Jindřich Petrlík

ARNIKA VYZVALA CHEMIČKY, ABY PŘESTALY POUŽÍVAT RTUŤ

V České republice jsou dvě chemičky - Spolana Neratovice a Spolchemie Ústí nad Labem, které k výrobě chlóru používají rtuť (postupem nazývaným amalgámová elektrolýza).

Během výrobního procesu opouští obě chemičky rtuť po desítkách až stovkách kilogramů ročně ve formě emisí do vzduchu, vod a je obsažena i v pevných odpadech. Nikdo ale netuší, kolik toxické rtuti je v těchto pevných odpadech přítomno.

starých výrobních prostorách Spolany, které jsou od roku 1975 nevyužívané a chátrají bez jakékoliv údržby, byly nalezeny i dioxiny. Tyto nebezpečné látky zde vedení podniku nečekaně, ale ekologické organizace na možnost jejich přítomnosti na více místech provozu upozorňují již několik let.

Rtuť není znehodnocena pouze půda, podzemní a povrchové vody v prostorách chemiček, ale i vodní organismy žijící v řece Labi. Ryby pod neratovickou Spolanou obsahují vysoké koncentrace této látky. U ryb odchycených na profilu Obříství byly v letech 2000 - 2003 opakovaně zjištěny

nejvyšší koncentrace rtuti z celého Labe několikanásobně překračující povolené limity. Obříství pod Spolanou Neratovic považuje za nejvíce zatíženou lokalitu také Ing. Tomáš Randák z Výzkumného ústavu rybářského a hydrobiologického Jihočeské univerzity ve Vodňanech, který zde prováděl několikaletý výzkum.

Protože amalgámový postup představuje podle dokumentace Evropské komise nejhorší možnou variantu výroby chlору a emise rtuti jsou příčinou znehodnocování životního prostředí, vyzvala Arnika Spolanu i Spolchemii, aby veřejnosti sdělily, kdy hodlají ve svých

provozech od používání rtuti upustit a přejít na tzv. nejlepší dostupnou technologii podle evropských norem.

Za nejlepší dostupnou technologii je podle odborníků z oblasti chlorové chemie považován membránový proces výroby chlóru, který nepracuje s azbestem a rtutí a má mnohem menší spotřebu energie.

Reakce vedení chemiček na naši výzvu neposkytuje nijak nadějnou vyhlídku pro obyvatele z jejich okolí ani pro životní prostředí. Spolana hodlá přejít na membránovou technologii v roce 2015, přitom by ji mohla využívat už o osm let dříve. Spolchemie nám sice konkrétní datum, do kdy chce používání rtuti ukončit, nesdělila, ale odpověděla, že Eurochlor (evropské sdružení výrobců chlóru) stanovil jako nejpozdější termín rok 2020. Mnohé jiné instituce vidí jasnou možnost ukončení výroby chloru s pomocí rtuti mnohem dříve - např. OSPAR Commission už v roce 2010 a dříve. Obě chemičky se hájí tím, že nemají dostatek finančních prostředků, aby mohly stávající provozy přebudovat na membránovou technologii a skončit tak s poškozováním životního prostředí.

Hanka Kuncová

Spalovna Ekotermex Vyškov patří mezi nejhorší zařízení svého druhu v České republice. Vyplynulo to ze studie programu Toxické látky a odpady sdružení Arnika.

Ze souhrnného hodnocení provedeného Arnikou je zřejmé, že spalovna nebezpečných odpadů Ekotermex Vyškov dlouhodobě znečišťuje ovzduší dioxiny a sloučeninami chloru. Protože Krajský úřad Jihomoravského kraje umožnil spalovně ještě další dva roky neplnit emisní limity platné od 1. ledna 2003, vypracovala Arnika analýzu jejího vlivu na životní prostředí. Vyplynulo z ní, že z hlediska technologického vybavení a celkového množství produkovaných dioxinů se spalovna ve Vyškově

VYŠKOVSKÁ SPALOVNA PATŘÍ MEZI NEJHORŠÍ V ZEMI

s přehledem řadí do první desítky nejhorších českých spaloven.

Studie Arniky kritizovala mimo jiné také přístup spalovny k veřejnosti. Vedení totiž odmítá podat informace o vypouštěných škodlivinách s odůvodněním, že nemá čas věnovat se jednotlivým žádostem občanů.

Ekotermex Vyškov také nemá všechna potřebná oprávnění k přestavbám, které nyní provádí. „Spalovna se sice chlubí, že bude mít nainstalovaný filtr zachycující dioxiny, ale na

typ filtru, který postavila a chce jej spustit do zkušební provozu, nemá stavební povolení. Povolení z roku 2002 na rekonstrukci spalovny nebylo vydáno na technologii, kterou nyní instaluje,” řekl RNDr. Jindřich Petrlík. Podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí by měly významné změny technologie ve spalovně navíc projít přinejmenším zjišťovacím řízením nebo přímo procesem posuzování vlivů na životní prostředí. Žádným takovým posouzením přitom spalovna dosud během své historie neprošla.

Nyní platný emisní limit pro dioxiny, který díky zásahu kraje pro spalovnu zatím neplatí, přesahovala spalovna 22 - 69x (podle měření z roku 2001). Nejde přitom o výjimku, ale o setrvalý stav. Podle RNDr. Petrlíka by měla spalovna nejspíš problémy také s naplněním limitu pro sloučeniny chlору a pro těžké kovy. Problém může představovat také často značně toxický popílek, který vzniká jako odpad samotného spalovacího procesu. Dosud ovšem není jasné, jak spalovna s tímto nezanedbatelným množstvím odpadního materiálu nakládá.

Vyškovská pobočka Arniky se snaží dosáhnout toho, aby spalovna namontovala účinné filtry zachycující škodliviny a zajistila ekologicky bezpečnou likvidaci popela a popílku - tedy jejich chemické vyčištění. Pokud na to nepřistoupí, měla by být uzavřena.

Marek Jechlička

Rtuti nejsou kontaminovány jen areály chemických továren, ale i ryby v Labi.

Spalovna odmítá podat informace o vypouštěných škodlivinách

Centrum pro podporu občanů sdružení Arnika zahájilo na počátku března nový projekt „Zachraňme stromy“. Jeho cílem je pomáhat lidem v případech zbytečné likvidace dřevin ve městech. Nejdůležitější informace přináší internetové stránky (www.stromy.arnika.org) s návodem, co může člověk dělat, je-li svědkem kácení nebo poškozování stromů. Přímo z webu je pak možné odeslat stížnost na inspekci životního prostředí. Protože v květnu začíná vegetační období, kdy je kácení zakázáno, právě v předjaří každoročně případů kácení stromů přibývá. Arnika se přesvědčila, že díky lidem, kteří na sporné případy kácení včas upozorní, se každoročně podaří zachránit stovky stromů.

Na Centrum pro podporu občanů se každoročně na konci zimy obrací desítky lidí z celé republiky a upozorňují na kácení stromů v parcích a alejích. Nejvíce případů souvisí s rekonstrukcí ulic a parků a s novou výstavbou. Jak investoři, tak i mnohé úřady, vidí v plošném vykácení stromů často nejsnazší řešení. V mnoha případech je ale kácení zbytečné a stromy by při troše vůle mohly dál růst. Stromy ve městech jsou důležité pro čišťení vzduchu i jako estetický prvek. Kácet by se proto mělo jen v takových případech, kdy jsou dřeviny na konci život-

Jak postupovat v případě podezřelého kácení:

V případech podezřelého kácení stromů se obraťte na příslušný obecní úřad a vyžádejte si kopii povolení. Pokud se kácí bez povolení nebo v rozporu s ním, měli byste se obrátit na Českou inspekci životního prostředí, která může nepovolené kácení zastavit a udělit za něj pokutu. I v případě, že je kácení povoleno, je možné stromy zachránit. Povolení totiž často neodpovídají zákonu. Úřad je při rozhodování povinen vyhodnotit funkční a estetický stav dřevin a uvést závažné důvody pro kácení, na což se často zapomíná. Pokud rozhodnutí takové vyhodnocení a zdůvodnění neobsahuje, je možné se domáhat jeho zrušení. Předpokládají-li se v nějakém místě rozsáhlejší úpravy zeleně, měli by místní obyvatelé založit občanské sdružení a přihlásit se za účastníky správních řízení.

ARNIKA POMÁHÁ BRÁNIT STROMY PŘED ZBYTEČNÝM KÁCENÍM

nosti nebo ve špatném zdravotním stavu a ohrožují okolí.

Arnika při zachraňování stromů úzce spolupracuje s Českou inspekci životního prostředí. Ta je jediným nezávislým orgánem, který může přezkoumávat povolení vydaná obecními či městskými úřady, zastavit probíhající akci, případně za nepovolené kácení udělovat pokuty až do milionu korun.

Inspekce potvrzuje, že neoprávněného kácení stromů ve městech rok od roku přibývá. Jen v Praze vzrostl počet stížností občanů na kácení pětinašobně oproti jaru 2003. Většina stížností byla oprávněná. Podle vedoucího oddělení ochrany přírody České inspekce životního prostředí Praha RNDr. Vladimíra Marka, CSc., jsou za neoprávněná či neopodstatněná kácení stromů často zodpovědní úředníci státní správy. „Chybně vydaných je asi devět z deseti povolení ke kácení. Vínou na tom nese nedostatečná úroveň úředníků. Zejména na obecních úřadech pracují často lidé, kteří nejsou kompetentní posoudit opodstatněnost kácení a vydat rozhodnutí v souladu s předpisy. Až na výjimky nepracují na obecních úřadech odborníci,“ uvedl Vladimír Marek. Svou roli prý hraje také fakt, že v poslední době se stalo „módou“ nahrazování vzrostlých stromů v parcích a stromořadích mladými výpěstky, ačkoliv původní dřeviny mohou v řadě případů růst ještě desítky let.

Některé z případů kácení

Stromy na zahradě obecního úřadu v Husinci

Na počátku roku rozhodlo zastupitelstvo obce Husinec ve Středočeském kraji o stavbě požární zbrojnice na zahradě obecního úřadu, kde do té doby rostly smrky, tůje a jabloně. Přestože na stavbu nebylo vydáno

Tato lipová alej v Neratovicích by měla být vykácena kvůli rozšíření silnice.
Foto: Archiv občanského sdružení Neratovice

povolání, rozhodla obecní komise veřejného pořádku o vykácení stromů, na což podle zákona nemá právo - takové rozhodnutí může vydat jen odbor životního prostředí. Když začali dělníci kácet jeden ze smrků, požádali zděšení obyvatelé o pomoc Českou inspekci životního prostředí. Ta další kácení okamžitě zastavila. Protože ke kácení nebylo vydáno rozhodnutí podle zákona, dostal obecní úřad pokutu. Petici proti kácení dalších stromů poté podepsala zhruba stovka občanů.

Lipová alej v Bystřici pod Hostýnem

Městský úřad v Bystřici pod Hostýnem na Zlínsku nechal v březnu vykácet lipovou alej ve Slobodově ulici. Kácení souviselo s výkopovými pracemi, v jejichž průběhu byly kmeny i kořeny stromů značně poškozeny. Ačkoliv obyvatelé předpokládali, že stromy někdo ošetří, lípy byly namísto toho vykáceny. Z dendrologických posudků vyplývá, že všech třiatřicet stromů bylo před provedením výkopů zdravých. Arnika se proto obrátila na Českou inspekci životního prostředí, která podezření potvrdila a vymě-

řila příslušné firmě pokutu. Ukázalo se, že příčinou rychlého pokácení stromů bylo právě jejich poškození při výkopových pracích a snaha úřadu kauzu zamaskovat a vyhnout se potížím.

Lipová alej v Neratovicích

Městský úřad v Neratovicích chce kvůli rozšíření silnice již od roku 2000 vykácet pět desítek vzrostlých stromů. Za záchranu lipové aleje podél ulice 28. října bojuje Sdružení občanů Neratovic, petici podepsaly tři tisíce lidí. Odborné posudky potvrdily, že

kácení není nutné - lípy jsou v dobrém zdravotním stavu a tvoří důležitou součást městské zeleně. Rozhodnutí města již dvakrát zrušily nadřízené orgány kvůli porušení zákona a podjatosti. Úřad přesto zahájil řízení o kácení lip v roce 2004 potřetí.

Kácení zeleně v Ostravě - Porubě

V roce 2001 schválila ostravská radnice rozsáhlý plán na rekonstrukci parků a alejí v městském obvodu Poruba. Projekt „Estetizace a humanizace zeleně“ počítá s nekonceptním kácením stovek stromů. Jejich zdravotní stav je v řadě případů dobrý, odborníci označují těžbu dřeva zdravých stromů z městských parků za bezdůvodné ničení životního prostředí. Kácení odmítá také Agentura ochrany přírody a krajiny a Česká inspekce životního prostředí. Tak rozsáhlé projekty by měly projít širokou veřejnou diskusí a odbornou oponenturou. Radnice však diskusí s občany dlouhodobě odmítá a snaží se prosazovat dílčí projekty na kácení stromů ve správních řízeních i v průběhu roku 2004.

Martin Skalský

Arnika Děčín

Arnika jednala s Foldynou o potřebě cyklostezek

Arnika Děčín společně s dalšími členy Děčínské koalice pro pěší a cyklistickou dopravu (DKPCD) uspořádala v dubnu schůzku se zástupcem hejtmána Ústeckého Kraje a děčínským zastupitelem Jaroslavem Foldynou. Setkání mělo za účel obeznámit J. Foldynu se záměrem cyklotrasy propojující Děčín se Starým městem a s možností získat finance na její realizaci. Tato trasa je součástí programu rozvoje cyklistiky v Děčíně, který minulý rok schválili děčínský zastupitelé. Arnika spolu s koalicí usiluje o to, aby Město Děčín začalo s realizací právě této stezky, na kterou je vydané stavební povolení a je jednou z páteřních tras. „Je důležité vybudovat jednu „ukázkovou“ cyklotrasu, kterou by se nastartovala realizace dalších. Tato trasa je z hlediska projektu již připravena, proto by se mělo začít právě s ní,“ říká Jan Dostál z Arniky Děčín.

Kamil Repeš

Jaroslav Foldyna během schůzky zmínil, že budoucnost Děčína vidí také v rozvoji cestovního ruchu a cyklotrasy jsou jednou z věcí, které mohou turisty do Děčína přilákat. Proto chce i do budoucna se sháněním financí na realizaci cyklostezek pomáhat a podporovat tuto myšlenku.

Arnika prosazuje myšlenku ekologicky čisté dopravy (cyklistická, pěší) v Děčíně již třetím rokem. Koncem minulého roku byl městským zastupitelstvem schválen Program rozvoje cyklotras v Děčíně. Tomu ale předcházely nespočet besed a veřejných setkání, které Arnika během uplynulých let uspořádala. Na základě námětů, získaných na těchto besedách, byla vypracována cyklistická studie mapující Děčín z hlediska možnosti pro vnitroměstskou cyklistiku - cyklostezky, pruhy pro cyklisty, parkování pro kola apod. Tato studie následně posloužila Městu Děčín, jako podklad pro návrh harmonogramu realizace cyklotras na Děčínsku.

Arnika České Budějovice

Stromky vyzvaly úřad k používání recyklovaného papíru

Aktivisté ze sdružení Arnika a Calla převlečení za stromky vyzvali v dubnu jihočeský Krajský úřad v Českých Budějovicích, aby podpořil Koalici pro recyklovaný papír.

Pochod stromků s transparentem „Úředníci šetřte stromy“ vedl z Piaristického náměstí na nábřeží slepého ramene Malše, po němž se dostal k mostu přes Malši a skončil v ulici U Zimního stadionu, kde je sídlo Krajského úřadu. Tam v dopoledních hodinách převzal ředitel Krajského úřadu PhDr. Jan Stráský z rukou zástupců obou sdružení výzvu k „Šetřnému papírování“ (ke zvýšení používání recyklovaného papíru a výrobků z recyklovaných surovin) a balík recyklovaného kancelářského papíru.

Tuto výzvu zaslalo sdružení Arnika též starostům měst Prachatic, Strakonice a Český Krumlov. Úředníci tamních městských úřadů používají recyklovaný papír pro tisk a kopírování dokumentů.

Od 22. dubna do 7. května byla na českobudějovickém gymnáziu v Jírovcově ulici 8 k vidění výstava kampaně Arniky Šetřné papírování „Papír jako surovina“, jejímž smyslem bylo informovat studenty o dopadech výroby papíru na životní prostředí a motivovat domácnosti, úřady i firmy k většímu třídění odpadů.

Iva Nevečeřalová

Arnika Vyškov

Jak se slavil Den Země ve Vyškově

Oslavy Dne Země ve Vyškově byly zahájeny již v pondělí 19. 4. úklidem městského parku a okolí rybníka Jandovky. Odpoledne se mohli zájemci zúčastnit prohlídky sběrného dvora a dotřídovací linky společnosti RESPO-NO, a.s. ve Vyškově a přesvědčit se tak, že vytrříděný odpad navzdory všem spekulacím nemusí vždy končit na jedné skládce.

S tématem odpadového hospodářství souvisela také výtvarná a fotografická soutěž, kterou vyhlásila Arnika Vyškov ve spolupráci s knihovnou Karla Dvořáčka ve Vyškově, Městským úřadem Vyškov a Hnutím Duha Vyškov pro žáky základních a středních škol. Výstava s názvem „Co oči nevidí... aneb Kde končí obsah naší popelnice“ bylo možné shlédnout ve dnech 20. - 23. 4. v sále místní knihovny.

Oslavy dne Země vyvrcholily ve čtvrtek 22. 4. celodenním programem na vyškovském náměstí. Vyhlášení zde byli autoři nejlepších prací v soutěži „Co oči nevidí...“, vystoupil dětský pěvecký sbor Čtyřlístek a hudební skupina Tropická Agnes. K vidění byly také ukázky break dance či japonského bojového umění.

Výtěžek ze všech těchto akcí Arnika věnovala Fakultní nemocnici U sv. Anny v Brně na nákup zdravotnických pomůcek bez PVC.

Iva Nevečeřalová

Arnika Ostrava

Porubská radnice chce na místě školních hřišť postavit parkoviště

Radnice v Ostravě-Porubě se rozhodla postavit parkoviště pro více než padesát vozů přímo na místě sportovních hřišť u základní školy v Komenského ulici. Hřiště mají být zrušena. Rodiče žáků základní školy se o celé akci dozvěděli až od místních zahrádkářů, veřejnost nebyla informována vůbec. V současné době probíhá územní řízení, jehož se vedle majitelů okolních zahrad účastní i sdružení Arnika. Jak rodiče žáků, tak místní obyvatelé považují plán radnice za mimořádně bezohledný a chtějí výstavbě parkoviště u základní školy zabránit.

„Nedávno se nám dostal náhodou do rukou plán, v němž je v prostoru obou

školních hřišť zakresleno parkoviště s příjezdovými cestami. Jsme naprosto zděšeni,“ říká zástupkyně rodičů Jana Horáková. „O projektu nikdo nic nevěděl. Stavba parkoviště by znamenala nejen zrušení pěkného hřiště, ale i vykácení parčíku, kde si odpoledne hrají děti ze školní družiny. Zvýšený provoz na příjezdové komunikaci by znamenal i větší nebezpečí pro děti jdoucí do školy,“ doplňuje Horáková.

Stavba parkoviště se nelíbí ani místním občanům, kteří poukazují na znehodnocení životního prostředí. „V současné době je Komenského ulice klidnou částí města. Vedle znečištění ovzduší a hluku se bojíme i zvýšení nebezpečnosti silnic, neboť současná slepá ulice se stane průjezdní dráhou,“ říká Jaromír Vrubel. Podle něj bude zabráním hřišť

tě poškozena nejen základní škola, ale všechny tělovýchovné organizace a veřejnost, kteří školní hřiště v době mimo vyučování využívají. Občané protestují také proti stavbě dvoumetrové betonové zdi, která má údajně kompenzovat negativní vlivy parkoviště.

Podle Heleny Váňové z ostravské pobočky Arniky úřad neprokázal nezbytnost nových parkovacích stání v ulici Komenského. „Existuje řada jiných možností, jak vyřešit parkování vozidel bez likvidace školního hřiště. Je také velký rozdíl v tom, zda mají děti výhled do zeleně nebo mají pod okny betonovou plochu,“ říká paní Váňová. Podle Skalského se sdružení Arnika bude intenzivně snažit stavbě parkoviště ve správních řízeních zabránit.

Lenka Daňbelová

Hanka Kuncová nastoupila do Arniky v polovině listopadu loňského roku. Je jí 26 let a narodila se ve znamení panny. Hanka je svobodná a mezi její záliby patří především ruční práce, vandry v přírodě, plavání a potápění.

HANKU KUNCOVOU, VEDOUČÍ KAMPANĚ STOP NEBEZPEČÍ ZE SPOLANY

Jaké stezky osudu Tě přivedly do Arniky?

Já jsem se zajímala o přírodu už jako malá holka. Hodně času s našima nebo s kamarády jsem trávila venku v přírodě, ať už to byly výlety, dovolená, vandry nebo jenom zahrada. Hodně jsem také četla a sledovala naučné filmy věnované přírodě a ekologii. Z těchto důvodů jsem se také rozhodla studovat přírodní vědy. Vždycky jsem chtěla, aby moje práce, ale i zábava byly spojeny s přírodou a Arnika mi takovou možnost poskytla.

Na čem teď převážně pracuješ a co Ti práce přináší?

Moje práce v Arnice se točí především kolem toxických látek (hlavně kolem rtuti) a chemických továren vyrábějících chlor. Mám-li být konkrétnější, tak kolem Spolany Neratovice a taky

kolem Spolchemie Ústí nad Labem.

Baví mě na tom, že je stále co se učit, od písemných žádostí o informace až po komunikaci s úředníky, odborníky apod.

A co mi dosavadní práce v Arnice přinesla? Já jsem rodák z Ústí nad Labem. Pro mě je to město chemie a taky místo s krásným okolím. I když to bude znít divně, příroda na Ústecku či Děčínsku je fakt nádherná a jedinečná. Ústeckou Spolchemii jsem vždycky brala jako samozřejmost. Něco, co k městu patří odedávna a bude tam stát i po mojí smrti. Většina mých přátel z Ústí má na chemičku stejný pohled. Až tady v Arnice jsem si pořádně uvědomila, jakou hrozbu chemička představuje pro Ústí nad Labem a jeho obyvatele. Teď už vím, že i já jako jednotlivec s tím mohu něco udělat.

Je tady něco, co Tě v této organizaci zklamalo? Případně něco, co bys radikálně změnila?

Ne napadá mě nic, co by mě nějak zklamalo. Radikálně bych změnila v mnoha momentech sebe. Občas jsem hrozný zmatkář, zapomnělivec a důvěřivec.

Prozradíš nám, co patří mezi hlavní témata v Tvém osobním životě?

Nejdůležitější je pro mě moje rodina, mí přátelé a můj životní sen. Ten si chci určitě splnit. Nechci si v sedmdesáti letech říkat: „Jó, to tehdy, když jsem byla ještě mladá, tak jsem měla...!“ To bych opravdu nerada.

A co je Tvým životním snem?

Mým snem je pracovat v Africe. Nejraději bych našla práci v nějakém národním parku nebo jinou práci spojenou se zvířaty a s jejich ochranou. Nezáleží mi ale na konkrétní práci, kterou bych tam dělala. Pokud by se naskytla nějaká jiná příležitost, ráda vezmu jakoukoliv práci, jen když to bude v Africe.

Iva Nevečeřalová

První březnový týden byl věnován především protipovodňové ochraně. Tomuto tématu se též věnovala výstava o řece Opavě, která je ohrožena výstavbou přehrad. Na šesti panelech byl zachycen průběh povodní na řece Opavě v roce 1997 a doklady toho, jak člověk „přispěl“ k jejímu ničivému průběhu.

Druhý týden Arnika věnovala alternativám ke stavbě přehrad. Ve Vratimově, Děčíně a v Praze jsme promítali dokumentární film o nebezpečí přehrad. V Praze navíc Arnika uspořádala happening „Pochod hastrmanů za zachování Nových Heřminov“. Hastrmani se sešli v raních hodinách u břehu Vltavy a odtud zamířili průvodem k ministerstvu zemědělství. Tam se rozestoupili a vyvěsili transparenty „Rybám vodu, lidem domov a nebo naopak?“ či kresbu vodníka sedícího na komínu zatopeného domu s nápisem „Kde

ARNIKA SLAVILA PO CELÉ REPUBLICE „BŘEZEN - MĚSÍC VODY“

Na celém světě je od roku 1992 slaven 22. březen jako Světový den vody, 14. březen je pak vyhlášen jako Mezinárodní den akcí proti přehradám a pro řeky, vodu a život. Na význam vody a nutnost její ochrany se snaží upozornit také sdružení Arnika. Desítky akcí týkajících se ochrany vody soustředila Arnika do jediného měsíce - března, který vyhlásila měsícem vody.

domov můj?“. Před budovou ministerstva poté předali zástupci Arniky vedoucímu oddělení vnější komunikace Ing. Hugo Roldánovi petici Za záchranu Nových Heřminov, pod kterou se podařilo nashromáždit více než 4000 podpisů.

Třetí týden se Arnika věnovala ochraně vod před znečištěním toxickými látkami, především těmi, které v prostředí přetrvávají stovky let a jsou nebezpečné již ve stopovém množství (Perzistentní

organické polutanty - POPs). V rámci tohoto týdne Arnika usilovala o naplnění Stockholmské úmluvy, která zakazuje výrobu a použití dvanácti nejtoxičtějších POPs látek a 17. května vstoupila v platnost. O této problematice Arnika informovala pomocí putovní výstavy „Budoucnost bez jedů“, upozorňující na problémy spojené s látkami jako jsou dioxiny, polychlorované bifenylly anebo pesticidy. Výstava byla zahájena na ministerstvu životního prostředí, které právě připravovalo řadu

strategických dokumentů a legislativu zaměřenou na toxické látky.

Dne 19. 3. jsme v Neratovicích již tradičně vynášeli Sporanu od bran nechvalně proslulé chemičky Spolana Neratovice. V tomtéž dni představila Arnika v ostravském divadle výstavu s názvem „S vodou nebo bez ní?“ popisující význam vody v lidském životě i důsledky neuváženého hospodaření s ní.

Poslední březnový týden Arnika pracovně nazvala „Řeky pro lidi“ a byl věnován zejména propagaci koupání a čisté vody. Na Světový den vody - 22. března se v Ostravě uskutečnil Pochod hastrmanů za čistou vodu. V tento den byla také zahájena veřejná sbírka, jejíž výtěžek je věnován na vypracování studie alternativního řešení protipovodňové ochrany namísto přehrad v Nových Heřminovech.

Iva Nevečeřalová

Arnikum, čtvrtletní zpravodaj sdružení Arnika vychází 4x ročně v Praze. Číslo 2/2004 vyšlo v červnu 2004 v nákladu 2000 ks.

Tento čtvrtletní zpravodaj byl vydán díky finanční podpoře z programu EU Phare 2002 - dlouhodobá udržitelnost rozvoje občanské společnosti.

Vydává: Arnika - Koordinační centrum, IČO: 70938105, Evidenční č. MK ČR E14275, Chlumova 17, 130 00 Praha 3,

tel/fax: 222 781 471, www.arnika.org. Šéfredaktor: Marek Jehlička - tiskový mluvčí, redaktorka: Iva Nevečeřalová,

spolupracovníci: Martin Skalský, RNDr. Jindřich Petrlík, Jan Dostál, Ing. Petr Hrdina, Lenka Mašková, Ing. Vlastimil Karlík,

Radka Štěpánová, MUDr. Věra Horská, Hana Martincová, Šárka Dostálová, Lenka Daňhelová. Adresa redakce je totožná s adresou vydavatele.

